

Borislav Bijelić

**100 godina nogometa
u Đakovu (1908.-2008.)**

Borislav Bijeliæ

100 godina nogometa u Đakovu (1908.-2008.)

Đakovo, 2008.

NAKLADNIK
Muzej Đakovštine Đakovo

ZA NAKLADNIKA
Borislav Bijelić

AUTOR IZLOŽBE I KATALOGA
Borislav Bijelić

LEKTOR
Hrvoje Miletić

DIZAJN NASLOVNICE
Borislav Bijelić
Marinko Hardi

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Hardy, Đakovo

TISAK
Hardy, Đakovo

Naklada: 250 primjeraka

ISBN 978-953-7128-32-6

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i
sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 120329054

1. Od Hrvatskog sokola do izbijanja Prvoga svjetskoga rata

Organizirano bavljenje nogometom otpočelo je u Đakovu početkom 20. stoljeća, otprilike u vrijeme kada se nogomet počeo igrati i u drugim gradovima kontinentalne Hrvatske. Iako o samim počecima igranja nogometa nemamo dovoljno povijesne građe, ipak sa sigurnošću možemo tvrditi kako se u Đakovu počeo organizirano igrati u okviru sekcije Hrvatskog sokola 1908. godine. Da je to uistinu bilo tako doznajemo iz sjećanja dr. Ivana Ribara i zapisa u "Spomen-spisu Sokolskog društva". Na stranicama "Spomen-spisa Sokolskog društva" dobivamo potvrdu ne samo da je postojala nogometna sekcija Hrvatskog sokola, već i to da je osnovana 1908. godine, u vrijeme kada je dr. Ivan Ribar bio tajnik, a Lujo Šimat starješina društva. Zbog osobnih sukoba, ali i općeg trenda distanciranja sokolskih društava od nogometa, nogomet je svugdje u Hrvatskoj, pa tako i u Đakovu, težio prerasti u samostalne sportske organizacije. Taj proces trajao je relativno kratko. Već nakon dve-tri godine nogometna sekcija Hrvatskog sokola bila je ugašena. Zamjenili su je prvi samostalni nogometni klubovi koji se u to vrijeme, doduše, nisu nazivali nogometni, već "športski".

Već oko 1910. godine u Đakovu je povremeno djelovao Đački ferijalni klub "Slavija". Klub nije bio registriran, a kako je bio sastavljen gotovo isključivo od studenta i učenika koji su u gradu boravili samo preko ljeta, početkom jese-

ni zamirale su sve njegove aktivnosti. Upravo stoga ovaj "Ferijalni klub" ne možemo smatrati "pravim" nogometnim klubom. "Pravi" nogometni klub, klub koji je kontinuirano djelovao i koji nije bio tek sekcija nekog od tada postojećih gradskih društava, bio je HŠK "Orao". Klub je osnovan 1911. godine, a njegovi čelni ljudi bili su Josip Lukić, Drago Kokot, Ivan (ili Stjepan) Cvingl i Baumajster. Prema sjećanju suvremenika onoga doba, ali i pisanju lokalnog tiska, čini se da je "Orao" djelovao do potkraj 1912. godine (ili početka 1913.) kada se raspao zbog međujudskih trzavica i loše materijalne situacije u klubu.

Svo vrijeme djelovanja "Orao" je igrao isključivo prijateljske utakmice, i to s klubovima iz Slavonskog Broda, Osijeka i Vukovara. Tijekom 1911. godine, prema svemu sudeći, momčad je odigrala samo pet utakmica. Prva od njih bila je 6. kolovoza protiv "Slavonije" iz Broda. Slijedile su dvije utakmice sa brodskim "BŠK-om", jedna između "Orlove" I. i II. momčadi, te utakmica sa "Srijemcem" iz Vukovara. Naredne, 1912. godine, Đakovčani su odigrali revanš utakmicu sa Vukovarcima, potom sa momčadi nogometne sekciјe "Hrvatskog sokola" iz Osijeka i, kao nama posljednju poznatu, sa osječkom "Slavonijom".

U spomenutim utakmicama crvenu klupsku boju najčešće su branili: Lucić, Stjepan Raković, Vilko Feller, Drago Kokot, Ivan Cvingl, Štefo Cvingl, Pavao Matajs, Stipa Belaković, Gustav Benel, Mišo Benel, Veljko Štriga i Koler. Kao gosti kluba na pojedinim utakmicama igrali su Vlado Labas, student mornarske oficirske škole, i

Weselsky, brodski student, inače igrač zagrebačkog "HAŠK-a".

Po svemu sudeći, odmah nakon "Orla", 1911. godine, osnovana je i ne previše aktivna "Slavija", a 1913. godine i "Viktorija". Te momčadi će, uz povremeno aktivni "Đački ferijalni klub", djelovati sve do izbijanja Prvoga svjetskoga rata. U nešto više od godinu dana postojanja ti klubovi odigrali su samo nekoliko utakmica. Zvuči pomalo nevjerojatno, ali postoji osnovana pretpostavka da je u gradu uoči izbijanja Prvoga svjetskoga rata djelovao, ili se barem spremao djelovati, i HŠK "Zrinski-Frankopan". U lokalnom tisku onoga vremena ime kluba nije se spominjalo, a ne spominje se niti u nama dostupnoj građi za period između dva svjetska rata. Tek nedavno autor ovoga teksta uspio je nabaviti klupsku značku "Zrinski – Frankopana" koja nedvojbeno ukazuje na to da je klub postojao, ili

da su barem bile izvršene sve pripreme za njegovo osnivanje. Naime, na dobro očuvanoj i kvalitetnoj znački vidljivo je da je izrađena u Beču, kod Belade, u najvećoj i najpoznatijoj austro-ugarskoj tvornici za izradu značaka. Na osnovu iznesenoga može se pretpostaviti kako su pripreme za osnutak kluba bile u punom tijeku već neposredno prije izbijanja Prvoga svjetskoga rata. Njegovo izbijanje, doduše, spriječilo je osnutak kluba, ali ne i izradu klupske značake koje su već bile naručene.

Iako mi se ovakva pretpostavka čini logičnom, duboko sam svjestan činjenice da sve ono što je logično ne mora nužno biti i istinito, te da će tek neka buduća istraživanja dati cijelovite odgovore na pitanja oko mesta i uloge "Zrinski - Frankopana" u sportskom životu Đakova.

Značka HŠK-a "Zrinski-Frankopan", oko 1914.?

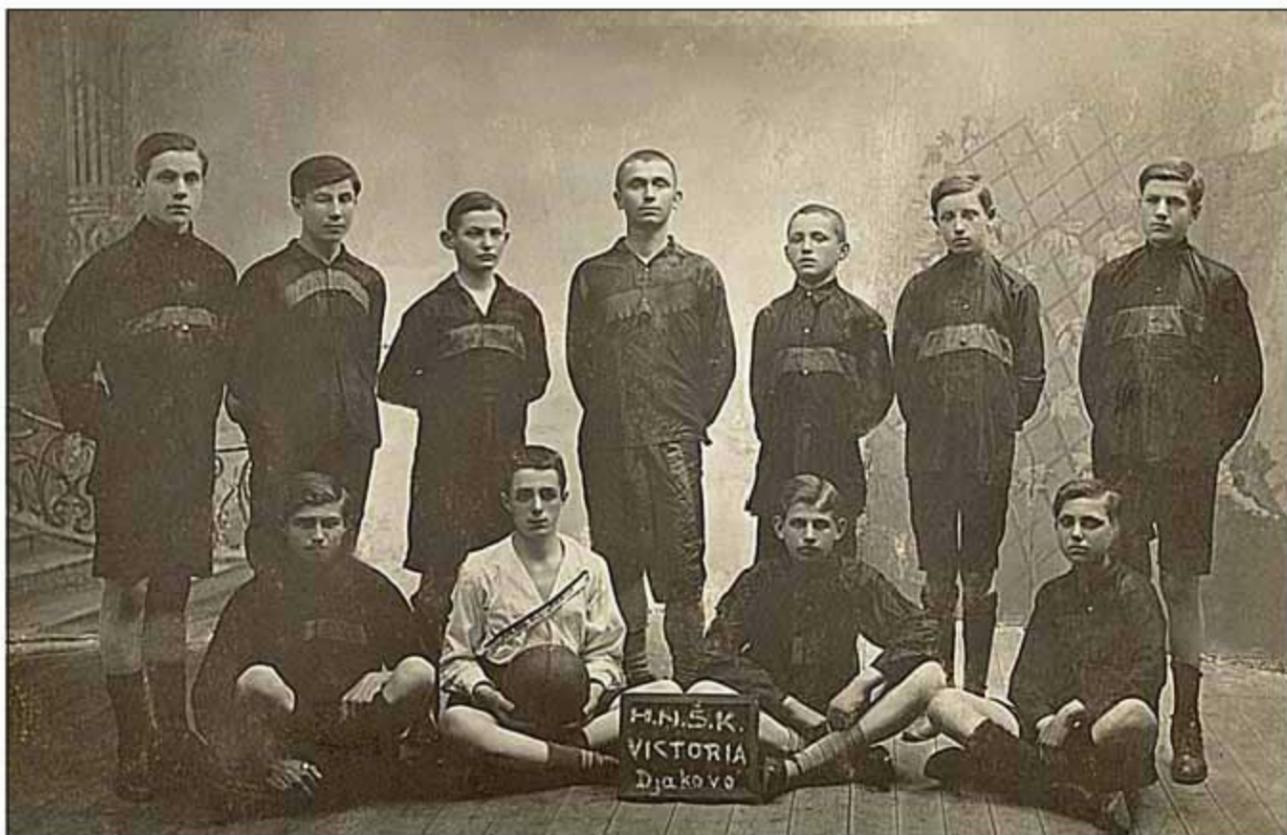

"Orao", 1911. g.

Stoje: ?, Volner, Kokot, Štriga, ?, Japundžić (fotograf); čuđe: ?, Kindl, Feler; sjede: Raković, ?, ?

Izkažnica "Orao" iz 1911. godine

HNŠK "Viktoria", 1913. g.

Značka "Viktorijske", 1913. g.

2. Nogomet u Đakovu između dva svjetska rata

Nije prošlo niti godinu dana od završetka Prvoga svjetskoga rata, a u Đakovu je već bio osnovan prvi nogometni klub. Bilo je to 18. svibnja 1919. godine. Toga dana održana je osnivačka sjednica "Građanskog" športskog kluba. Za potpredsjednika kluba izabran je Marijan Fališevac, za tajnika Stjepan Boda, a za blagajnika Franjo Milković. Prvi kapetan kluba bio je Oskar Neuman, dok su za članove klupskega od-bora izabrani gospoda Gazapi, Šarčević i Hoder. Predsjednik kluba i članovi utemeljitelji izabrani su nekoliko dana kasnije. Prvi predsjednik "Građanskog" bio je Hugo Fuchs, pokrovitelj Dragutin Böhm, a članovi utemeljitelji, uz Fuchsa, još i Milan Goršetić, Ladislav Kerschner, Edo Schwartz i Ludvig Kohn.

"Građanski" još nije bio odigrao niti jednu službenu utakmicu (utakmice će biti igrane na Utvaju, ledini u blizini željezničke stanice na kojoj su utakmice igrali i prijeratni đakovački klubovi), a na Pazarištu je već bila pokrenuta inicijativa za osnivanje još jednoga nogometnog kluba. Iza te inicijative stajali su đakovački obrtnici i trgovci koji su 19. lipnja 1919. godine osnovali HŠK "Zrinski". Za predsjednika "Zrinskog" izabran je Aleksander Pišl, za tajnika Antun Kalman, a za blagajnika Bogdan Hager. Odbornici kluba bili su Ivan Fratrić, Slavko Feist, Dragutin Kovačić i Viktor Uhl, a kapetan momčadi Franjo Wagner.

Iako je osnovan nakon "Građanskog", "Zrinski" je odigrao prvu poslijeratnu utakmicu. Pro-

tivnik mu je bila druga momčad osječkog "Građanskog" koja ga je pobijedila sa rezultatom 6:2. Još teži poraz "Zrinskom" je nanio gradski rival koji ga je pobijedio sa 8:0.

Isto tako neočekivano i brzo kao što su nastala, oba đakovačka kluba ubrzo su uvidjela da nisu u stanju osigurati elementarne materijalne pretpostavke nužne za normalno funkcioniranje. I jedni i drugi izlaz iz postojeće situacije vidjeli su u fuziji koju su realizirali 28. kolovoza 1919. godine. Od toga datuma "Građanski" i "Zrinski" nastupali su pod zajedničkim imenom "Đakovački šport klub" ("ĐŠK").

Cinom spajanja završena je kratka egzistencija prvih poslijeratnih đakovačkih nogometnih klubova. Iako su postojale sve pretpostavke (osim materijalnih) za jedan zdravi sportski riva-litet između "Građanskog" i "Zrinskog", on se u kratkom periodu njihova djelovanja nije mogao dovoljno jasno artikulirati. S obzirom na ono što će se na planu nogometa dogoditi u godinama koje slijede, postojanje ovih klubova mogli bismo shvatiti i kao svojevrsni pilot projekt koji je za cilj imao propitati spremnost građanstva Đakova da prihvati ovu, za mnoge još uvijek pro-blematičnu sportsku novotariju.

Reakcija na osnutak "ĐŠK-a" bila je pojava "Sloge". "Slogu" su očito osnovali oni koji su bili nezadovoljni samom idejom nastanka "ĐŠK-a", odnosno oni koji su htjeli, ali iz određenih razlo-ga nisu mogli naći svoje mjesto u novostvorenom sportskom kolektivu. No, "Sloga" nije bila dugoga vijeka. Djelovala je, po svemu sudeći, samo tijekom prve polovice 1920. godine.

I dok je osnivanje "Sloge" bila tek nedovoljno kvalitetno osmišljena reakcija na osnutak "ĐŠK-a", osnivanje Športskog kluba "Hajduk" 1. prosinca 1920. godine bila je minuciozno koncipirana inicijativa njegovih osnivača koji su imali dugoročnu viziju mesta i uloge kluba u sportskom i društvenom životu grada. Klub će kontinuirano djelovati sve do 1930. godine, uz neminovne uzlete i padove, te će u tom intervalu kroz njegove redove proći veliki broj igrača i dužnosnika koji su, svaki na svoj način, pridonijeli da "Hajduk" bude jedan od najboljih đakovačkih klubova dvadesetih godina prošlog stoljeća.

U vrijeme osnivanja pokrovitelj "Hajduka" bio je Fran Zaviška, predsjednik Antun Kalman – mlađi, potpredsjednik Jozo Frank, tajnici Franjo Carević i Josip Vertlberg, blagajnik Slavko Faist, oružar Ferdo Kovačević, kapetan momčadi Petar Meršilc te odbornici: Mijo Benke, Hinko Švarc, Dragutin Pišl i Karla Kovačić. U nazužem rukovodstvu kluba bili su još i Tomo Raumberger, Pero Morić, Vinko Butković i Šandor Pišl.

Od samog početka svoga djelovanja "Hajduk" je gradio imidž opozicijskog kluba. Zapravo, on je to i bio. Prvih nekoliko godina bio je u stalnim konfrontacijama sa "ĐŠK-om" i "Sokolom", klubovima koji su na lokalnoj razini bili bliski vladajućim političkim strukturama onoga doba, da bi mu od 1924. godine, nakon što će fuzijom "ĐŠK-a" i "Sokola" nastati "Certissa", upravo ona bila glavni rival – i to ne samo sportski.

Po završetku nogometne sezone 1921. godine bilo je gotovo sigurno da će se broj nogometnih klubova u Đakovu povećati. Već svibnja sljedeće, 1922. godine, novoosnovani "Obrtnički športski klub" ("OŠK") odigrao je na Utvaju svoju prvu utakmicu, a godinu dana kasnije, 1923. godine, na sportsku scenu stupio je i "Sokol", četvrti đakovački nogometni klub. "OŠK" i "Sokol" nisu djelovali dugo, ali dok su postojali, sportski život u gradu učinili su interesantnijim, ponekad čak dramatičnim, ali ne i nužno kvalitetnijim. Svi đakovački klubovi toga vremena bili su registrirani u Zagrebačkom nogometnom podsavezu te kao takvi bili raspoređeni u XII. nogometnu župu unutar koje su igrali prvenstvene utakmice.

Od desetak odigranih utakmica tijekom 1922. i početkom 1923. godine "OŠK" nije uspio pobijediti niti jednu. Nakon što je početkom 1923. godine bio poražen od "Sokola", kluba kojem je to bila prva službena utakmica, "OŠK", po svemu sudeći, više nije nastupao.

Za razliku od "OŠK-a" koji je imao izrazito loše rezultate, "Sokol" se predstavio kao dobro organizirana momčad talentiranih pojedinaca koji su se mogli ravnopravno suprotstaviti "ĐŠK-u" i "Hajduku". Klub je nastao kao svojevrsna reakcija na inicijativu «Hajduka» da se svi njegovi članovi upisu u novoosnovani "Hrvatski sokol". Kako se ta ideja nije svidjela svima u klubu došlo je do polarizacije, kako među igračima, tako i članovima uprave. Nezadovoljni spomenutom idejom, uz svesrdnu pomoć "Sokolskog društva", osnovali su nogometni klub «Sokol».

Paralelna egzistencija četiri nogometna kluba nije bila odraz potreba grada, već prije svega spletal različitih okolnosti u kojima su osobni animoziteti između pojedinaca i grupa imali značajnu ulogu. Kvalitetni igrači nedostajali su svima, a kako ih nije bilo, uslijedili su čestiti i nekontrolirani prijelazi iz jednog u drugi klub. Suparnicima iz drugih pokrajinskih središta, upravo zbog takve situacije u gradu, đakovački klubovi nisu mogli pružiti priželjkivani otpor. Zbog svega toga bilo je jasno da se postojeće stanje neće moći duže održati.

Godina 1924. bila je jedna od ključnih godina za razvoj nogometa u Đakovu. Odluke donesene spomenute godine bitno će obilježiti đakovački nogomet do izbijanja Drugoga svjetskog rata, pa i kasnije. Naime, 1924. godine svi gradski klubovi podržali su osnivanje Osječkog nogometnog podsaveza koji će u nadolazećim godinama predstavljati organizacijsko-administrativni okvir unutar kojega će djelovati kako oni, tako i najveći broj nogometnih klubova iz Slavonije. Iako je pristup Osječkom nogometnom podsavezu imao značajne implikacije za sve ono što će se događati na planu nogometa sljedećih desetljeća, čini se da je za razvoj nogometa u Đakovu od ne manje važnosti bilo i osnivanje Športskog kluba "Certissa". Loši rezultati sva tri đakovačka nogometna kluba, njihove permanentne financijske dubioze, međusobni animoziteti članova uprava i igrača, kao i stalno inzistiranje jednog dijela sportske javnosti da Đakovu nije potrebno više od dva nogometna kluba, vjerojatno su bili glavni razlozi fuzije "ĐŠK-a" i "Sokola". Moguće je da je razlo-

ga bilo još, ponajprije politički intoniranih, ali onjima se nije pisalo.

Neće proći puno vremena i "Certissa" će postati najznačajniji i najuspješniji sportski kolektiv u gradu. U periodu o kojem govorimo, a ništa se značajnije neće mijenjati i nekoliko nadniznih desetljeća, nogometni klubovi bili su tek sekcije pojedinih sportskih društava. U pravilu najznačajnije i najbrojnije, ali ipak samo sekcije. Tako je to bilo i sa "Certissom" koja je osim nogometne sekcije imala još i tenis, lako atletsku, stolno tenisku, šah, diletansku, glazbenu, a od 1932. godine i hazena sekciju. Nogometni klub ne samo što je izborio vodeću poziciju u gradu, već je svojim igrama stekao i zavidan nivo među provincijskim momčadima s kojima je odigravao prvenstvene utakmice. Nešto slabije rezultate klub je ostvario krajem dvadesetih godina, ali je zato u prvoj polovici tridesetih učinio uistinu puno, kako na uređenju igrališta (na Pazarištu) od obične ledine do uzoritog provincijskog stadiona onoga vremena, tako i na planu rezultata ostvarenih u prvenstvenim i prijateljskim utakmicama s najboljim slavonskim klubovima. Takvi rezultati zasigurno ne bi mogli biti ostvareni da upravne strukture kluba nisu kvalitetno odradivale svoj dio posla. Ponajprije se to odnosi na dugogodišnjeg predsjednika "Certisse" dr. Ivu Kenfelja, tajnika Kalmana, ali i niza drugih klupske aktivista koji su dali značajan doprinos dobrom radu kluba. Prva veća akcija kluba bila je podizanje ograda oko igrališta 1931. godine, a samo dvije godine kasnije, uz primjereno svečanost, otvorene su i tribine. Bile su to prve tribine jedne "provincijalne" momčadi

registrirane u Osječkom nogometnom podsavenu. U drugoj polovici tridesetih u okviru igrališta proradio je i bazen koji je svakoga ljeta privlačio veliki broj Đakovčana. Sredstva ostvarena prodajom ulaznica i dodjelom koncesija za prodaju pića i slastica činili su bitnu stavku u financijskom poslovanju kluba. Od najvećih sportskih uspjeha "Certisse" svakako treba spomenuti pobjede protiv prvorazrednih osječkih klubova "Slavije" i "Građanskog" – sa svim drugim osječkim momčadima ("Olimpijom", "Hajdukom", "Elektrom", "Grafičarom", "Viktorijom", "Makabijem", "Rapidom", "Željezničarom", "Jugoslavijom" ...) "Certissa" je igrala potpuno ravnopravno – te igranje u finalnoj utakmici za prvenstvo provincije 1934. godine. Nakon što su u Đakovu odigrali s "Batom" iz Borova neriješeno 1:1, odlučujuću utakmicu u Borovu Đakovčani su izgubili sa 2:0. Od istog protivnika u finalnoj utakmici za prvenstvo pokrajine "Certissa" će izgubiti i 1938. godine.

Klub je djelovao sve do uspostave Nezavisne Države Hrvatske 1941. godine kada su mu kotarske vlasti Đakova, pod optužbom da je bio projugoslavenski i prorežimski klub, zabranili svaki daljnji rad.

Nakon nekoliko godina agonije đakovački "Hajduk" definitivno je bio ugašen 1930. godine. Do ljeta sljedeće godine "Certissa" će biti jedini sportski kolektiv Đakova. Tada, prvih dana kolovoza 1931. godine, osnovan je "Đakovački športski klub Građanski", klub koji će se, sa više ili manje uspjeha, pokušati suprotstaviti "Certisinoj" dominaciji. Klub su osnovali nacionalno senzibilizirani obrtnici i privrednici, i to bez veli-

ke pompe. Iz izvješća sa prve godišnje skupštine održane početkom 1932. godine saznajemo da je klub imao 44 člana. Predsjednik mu je bio Božidar Brajković, potpredsjednik Mato Matanovac, tajnici Dragutin Majer i Ivo Brandeker, a blagajnici Franjo Janković i Adolf Šnajder. Tijekom godina, naravno, uprava kluba se mijenjala. Kako nije moguće spomenuti sve one koji su bili zaslužni za uspješno djelovanje "Građanskog", spomenut ćemo samo dr. Rudolfa Čeledu. Čeleda je bio dugogodišnji predsjednik kluba čiji je doprinos njegovu razvoju uistinu bio velik – kako potkraj tridesetih godina, tako i za vrijeme Drugoga svjetskoga rata.

Prvih nekoliko godina postojanja "Građanski" se nije mogao ravnopravno nositi s "Certissom". Sve do 1934. godine porazi su bili učestali i uvjerljivi, da bi od toga vremena "Građanski" uspostavio kakvu-takvu ravnotežu. Gradski derbiji obično su privlačili veliki broj gledatelja koji nisu bili polarizirani samo po pitanju sporta već i svjetonazorskih, političkih i svakih drugih opredjeljenja. U vrijeme trajanja Kraljevine Jugoslavije najveći uspjeh kluba bio je osvajanje prvoga mesta na jubilarnoj proslavi osječkog "Hajduka" 1936. godine. Neposredno prije izbjijanja Drugoga svjetskoga rata i u prve dvije godine njegova trajanja "Građanski" je postigao možda i svoje najveće uspjeh. Na osnovu rezultata ostvarenih početkom četrdesetih godina klub je svrstan u kategoriju glavnih favorita za osvajanje prvenstva provincije u sezoni 1941./1942. U završnim borbama, nakon što je u Đakovu pobjeđena "Bosna" iz Gredica s 2:0, uzvratnu utakmicu "Građanski" ne samo da je iz-

gubio, već je i inicirao prekid utakmice zbog kojeg je kažnjen sa pola godine ne igranja. Taj događaj označio je početak klupske krize koja je definitivno okončana završetkom Drugoga svjetskog rata i nestankom "Građanskog" iz sportskog i društvenog života grada.

Znaka "ĐŠK-a", oko 1920. g.

"ĐŠK", 1920. g.

ŠK "Hajduk", oko 1925. g.

S lijeva: Volner, Kraus, Ramač, Kokoš, Faliževac, Kovačić F., Merčilc, Kovačić K., Vogman, Pišl Š., Pišl K.

Znacka "Hajduka", oko 1925.

"OŠK", 1921. g.

Stoje: Ivan Hegedušević, Ivan Raumberger, Tomo Rechner, Josip Rechner, Julius Gilman; kleče: Konrad Glibenski,
Antun Aman,
Duro Francetić; leže: Ivan Helenbart, Antun Ratinčević, Ivan Tot

Znaka "OŠK-a", 1921. g.

Uprava i igrači "Sokola", 1924. g.

Stoje: Slavko Kalman, Adolf Rac, Dragutin Mihajković, Karla Weiss, Vilko Braun, Ivan Haner, Rudolf Weiss,
Franjo Hes, Stjepan Orešković, Matija Bobinac; sjede: Viktor Piler, Ivan Hegedušović, Petar Gazapi, Antun
Kalman, Marijan Carević,

ŠK "Certissa", 1925. g.

Stoje: Stjepan Kadović, Ivan Gašparović, Bicko Weiss, Viktor Piller, Franjo Kurtić, Pero Gazapi, Antun Kalman;
kleče: Karla Weiss, Matija Šarčević, Ivan Haner; leže: Martin Ratimčević, Pavlo Kraljević, Stjepan Rac

Značka "Certissa", oko 1930. g.

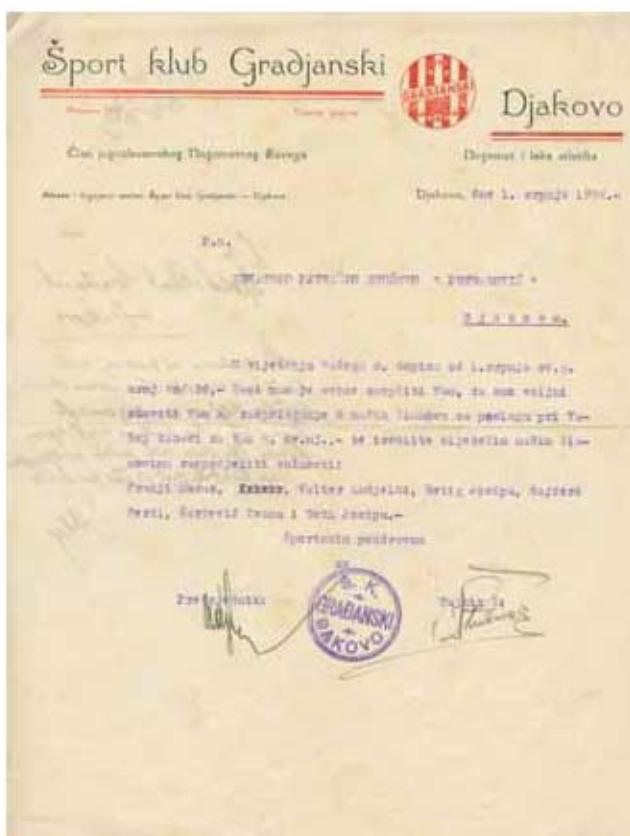
ŠK "Certissa", 1939. g.

Stoje: Adalbert Piller, Stjepan Sijarto, Ivo Šnajder, Ivan Šestak, Franjo Bartolović, Josip Vidaković, Ivo Medvedarović,
Adam Matilić;

kleče: Ivan Božić, Antun Kovačić, Ivo Pernar, Bogdan Mihajlović

**Službeni dopis
"Certisse" iz 1931. g.**

**Službeni dopis
"Građanskog" iz 1936. g.**

Svečano otvaranje prvih tribina 1933. g.

Službeni dopis "Certisse"
iz 1933. g. upućen
Općinskom poglavarstvu

ŠK "Građanski", 1931. g.

Stoje: Petar Šajn, Mijo Tetman, Adam Šmit, Antun Töphner, Ivan Bešlić, Ivan Aleksander, Josip Beran, ?, Josip Gašparević, Josip Marković, Adolf Schneider, Janković Mišo; čuće: Marko Danić, Adam Matajs, Josip Brandeker;
sjede: Duško Majer, Josip Špeht,
Martin Veselinger

Jedna od tri poznate značke "Građanskog",
oko 1935. g.

ŠK "Građanski", 1936. g.

Stoje: Ivan Hasenstaub, Viktor Bellian, Martin Andjelić, Franjo Brajer, Antun Štaubringer, Viktor Sokol, Josip Špeht, Franjo Janković, Fero Kovačić; sjede: Slavko Majurec, Reginald Weiss, Ivan Meznarić, Karla Kovačić, Božidar Brajković, Nikola Marinović, Slavko Loci; kleče: Josip Marković, Franjo Maras, Karla Haus, Ilija Benakić, Josip Beran, Stjepan Gašparović, Pero Dumencić, Josip Retig, Antun Šlais, Antun Töphner, Josip Hoffstetler, Ivan Šarčević

U vremenskom intervalu u kojem je djelovalo "Građanski", a to znači između 1931. i 1945. godine, postojalo je još nekoliko nogometnih klubova. Prvi od tih klubova bila je "Concordia". Sportsko društvo "Concordia" osnovano je najvjerojatnije 1932. godine kada bilježimo nastupe njene hazenske sekcije. Osnivač i predsjednik kluba bio je dr. Vladimir Polak. Za razliku od hezenašica nogometari su svoju prvu utakmicu odigrali 1933. godine za vrijeme svečanosti otvaranja prvih tribina. Do proljeća 1934. godine, kada će se "Concordia" fuzionirati sa "Certissom", nogometari nisu odigrali više od desetak utakmica, i to gotovo isključivo sa kom-

Značka "Concordie", 1933. g.

ŠK "Concordia", 1933. g.

Stoje: Jakobčić, Gerstner, Retig, Miović, Bartolović, Šustek, Gilman, Popović; sjede: Češnik, ?, Gašparović

biniranim sastavima "Certisse" i "Gradanskog". Kako su im rezultati bili izrazito loši, a materijalna situacija na momente dramatična, utapanje u jedan od dva stabilna đakovačka sportska kolektiva mogao se i očekivati. Ako se uopće može govoriti o bilo kakvim klupskim uspjesima, onda treba spomenuti da su 1933. godine za reprezentaciju grada igrali dva igrača "Concordie" - Mihajlović i Šustek.

Puno bolje rezultate od "Concordie" ostvarila je nogometna sekcija "Hrvatske radničke mladice". Prema nama dostupnim podacima "Mladica" je svoju prvu utakmicu odigrala sa drugom momčadi "Certisse" u jesen 1939. godine. Za razliku od "Concordije" koja je bila registrirana u ONP-u, pa čak prijavljena za odigravanje utakmica za prvenstvo provincije 1934. godine, "Mladica" je bila neregistrirani, tzv. "divlji klub". Tijekom 1940. godine klub je odigrao 22 utakmice sa isto tako neregistriranim, uglavnom seoskim klubovima iz šire đako-

"Mladica", 1940. g.

Stoje: Franjo Rechner, Perica Marković, Juco Varžić, Stipo Vinković, Stevo Vranarić, Varga, Barić, Ivan Mesaroš, Đuro Ajhinger, Rudika Glibanski, Faler

vačke okolice. Za "Mladicu" su igrali gotovo u pravilu nogometnici ne stariji od 20 godina, a vodio ih je pročelnik nogometne sekcije Josip Varžić. Omladinska organizacija "Hrvatske radničke mladice", pa samim time i njezina nogometna sekcija, ugašena je neposredno nakon izbijanja Drugoga svjetskoga rata. Najveći uspjeh njenih nogometnika bilo je osvajanje prvih mjesteta na turnirima "nesaveznih" klubova u Andrijevcima i Josipovcu 1940. godine. Iste godine "Mladica" je odigrala i jednu utakmicu s "mjesnim Hrvatskim šport. klubom Radnički".

Ova informacija, preuzeta iz sportske rubrike "Hrvatskog lista", daje naslutiti kako je tih godina u Đakovu možda egzistirao i nogometni klub pod imenom "Radnički". Ali ništa više od toga. Tvrđiti da je klub uistinu postojao samo na osnovu jedne, i to usputno donesene informacije, bio bi zasigurno smioni čin kojeg, barem za sada, ne bismo mogli argumentirano braniti.

U ljetu 1941. godine, samo nekoliko mjeseci nakon izbijanja rata, u Đakovu je osnovan još jedan nogometni klub. Bila je to "Viktorija", klub njemačke nacionalne skupine. Za predsjednika kluba izabran je dr. Ivan Engert, za potpredsjednika Pavao Stubbe ml., za tajnika Antun Fratrić, blagajnika Ivan Bartenc, a u nazužem vodstvu kluba našli su se još i Stjepan Jung, Pavao Katić, Adalbert i Mišo Rak, Viktor Piler, Vjekoslav Dietrich i drugi. Prvu utakmicu "Viktorija" je odigrala protiv osječke "Germanije", da bi potom nastupila i na proslavi desetogodišnjice postojanja "Građanskog". Kao registrirana momčad Osječkog nogometnog podsaveza

"Viktorija" je svrstana u treći župu gdje je odigrala dvije utakmice sa gradskim rivalom "Građanskim". Na veliko iznenadenje đakovačke sportske javnosti, prvu utakmicu "Viktorija" je pobijedila, da bi kasnije, uglavnom zbog mobilizacije svojih članova, njezina aktivnost bila sve manja. Krajem 1942. godine klub više nije bio aktivan. Njegovo ime moglo se naći još samo u pokojem izješću povjereništva Osječkog nogometnog podsaveza. Za vrijeme svoga dvodjennog postojanja "Viktorija" je redovito sudjelovala na Njemačkim kružnim igrama na kojima su odmjeravali snage nogometni klubovi njemačkih nacionalnih skupina iz Osijeka, Vukovara, Vinkovaca i Đakova.

3. Od završetka Drugoga svjetskoga rata do danas

Po završetku Drugoga svjetskoga rata, možda i prije no što se to moglo očekivati, nogomet se u Đakovu organizirano počeo igrati u okviru Fiskulturnog društva "Sloboda". Među osnivačima "Slobode" 1945. godine bili su Antun i Slavko Kalman, Josip Zubek, Slavko Feist, Stjepan Drenek, Šimo Rip, Bogdan Mihajlović, Franjo Hes i drugi sportski i politički aktivisti onoga vremena. Do 1962. godine, do kada će društvo djelovati, predsjednici Fiskulturnog, odnosno kasnije Sportskog društva "Sloboda", bili su Josip Zubek, Dušan Lukić, Stjepan Sitarčić, Jovan Dragić i Antun Kovačić.

Prvu utakmicu klub je odigrao protiv momčadi JNA. Bilo je to u kolovozu 1945. godine. "Sloboda" je tu utakmicu odigrala u sastavu: Stjepan Drenek, Tomo Šarčević, Franjo Nekić, Antun Drašković, Franjo Bartolović, Alekса Vidaković, Franjo Matišić, Franjo Maras, Jakob Tetman, Antun Žigri i Stjepan Ratković. Kao i većina drugih klubova onoga vremena i đakovačka "Sloboda" imala je silnih poteškoća oko nabave sportskih rekvizita, uređivanja igrališta koje je pri kraju rata bilo devastirano, odigravanja gostujućih utakmica, zapravo svega onoga što je zahtijevalo bilo kakva materijalna ulaganja. Već 1946. godine juniori "Slobode", kao najbolji u svome rangu, trebali su nastupiti u Splitu na prvenstvu podmlatka Hrvatske što, iz finansijskih razloga, nije ostvareno.

Najbolji rezultat "Sloboda" je ostvarila 1950. godine kada je bila najbolja momčad Osječke oblasti i kao takva izborila sudjelovanje u Hrvatskoj ligi. Prvakom Osječke oblasti "Sloboda" je postala nakon što je bila najbolja u brodskoj skupini, te nakon što je pobijedila "Belje" iz Kneževa, prvaka osječke skupine. Utakmica s "Beljem" odigrana je u Đakovu 3. rujna 1950. godine, upravo na dan kada su svečano otvorene i nove tribine.

Godine 1951. "Sloboda" se natjecala u sjevernoj skupini Hrvatske nogometne lige i, iako je uspjela 6 utakmica dobiti (protiv vinkovačkog "Dinama", zagrebačkog "Jedinstva", "Bjelovara", borovskog "Slavena", čakovačkog "Jedinstva" i daruvarskog "Radnika"), a nekoliko odigrati nerišeno, ipak je ispala iz lige koja je ionako već sljedeće godine bila reorganizirana.

Značka "Slobode", oko 1950. g.

"Sloboda", 1945. g.

Stoje: Stjepan Ratković, Jakob Tetman, Franjo Nekić, Franjo Bartolović, Josip Vidaković, Antun Žigri, Franjo Matišić;
kleče: Tomo Šarčević, Stjepan Drenek, Franjo Maras, Antun Drašković

Osim iigranja u Hrvatskoj ligi, što i danas mnogi smatraju najvećim dosegom đakovačkog nogometa, "Sloboda" je imala i određenih uspjeha u odigravanju kup utakmica. Najbolji rezultat ostvaren je 1952. godine kada je "Sloboda" uspjela doći do završnog dijela natjecanja koje je bilo pod ingerencijom Nogometnog saveza Jugoslavije. Favorizirana momčad "Jedinstva" iz Zemuna uspjela je u Đakovu, i to tek nakon produžetaka, pobijediti "Slobodu" sa 3:1 i izbaciti je iz dalnjeg natjecanja.

U vrijeme kada je "Sloboda" bila na vrhuncu svoje moći, 1950. godine, u Đakovu je, u okviru Sindikata poljoprivrednih radnika, osnovan i NK "Radnički". Klub je djelovao samo jednu sezonu. Već 1951. godine prihvatio je fuziju sa "Slobodom" i nestao iz sportskog života grada. O razlozima tako brzog odustajanja od samostalnog djelovanja ne znamo puno. Čini se da su vodeći ljudi "Slobode" uspjeli uvjeriti upravu "Radničkog" da je spajanje njihovih klubova od velike važnosti za afirmaciju đakovačkog nogometa. Naime, kao što smo već rekli, 1951. godine

SD "Radnički". 1951. g.

Stoje: Mišo Gurdon, Antun Burek, Branko Petanjek, Lovro Katić, Ivan Jager; kleče: Petar Marković, Milan Vukelić, Franjo Francem, ?, Josip Perdić, Drago Tilmann

"Sloboda" je izborila pravo igranja u Hrvatskoj ligi, a kako pojačanja iz drugih sredina nisu bila moguća, pojedini igrači "Radničkog" trebali su ojačati "Slobodine" redove i na taj način pomoći što uspješnijoj borbi za održavanje statusa republičkog ligaša. Unatoč provedenoj fuziji "Sloboda" nije uspjela izboriti opstanak u Hrvatskoj ligi pa se opravdano može postaviti pitanje o smislenosti integracije ovih klubova, tim više što je "Radnički" u vrijeme dobrovoljnog gub-

ljenja svoga sportskog identiteta bio najozbiljniji kandidat za ulazak u podsaveznu ligu.

Osim ovakvoga, postojalo je doduše i jedno drugačije viđenje fuzije dvaju đakovačkih klubova, viđenje koje svakako nije bilo lišeno va- ljanih argumenata. Po mišljenju onih koji su ga zastupali stvari su bile zapravo vrlo jednostavne. S obzirom da NK "Radnički" nije dobio potporu čelnih ljudi "Kombinata", smatrali su oni, već u prvoj godini djelovanja bio je stavljen pred dile-

mu: samoukidanje ili fuzija sa "Slobodom". Izabrano je fuzija kao manje lošije rješenje, a obrazložena je na gore spomenuti način.

No, bez obzira na brzi nestanak "Radničkog", veći dio pedesetih godina "Sloboda" je ipak imala gradskog suparnika. Bila je to "Mladost", odnosno od 1954. godine "Đakovački športski klub" ("ĐŠK"). Lako je "Sloboda", barem u početku, bila izrazito superiorna naspram svoga gradskog takmaca, rivalitet ipak nije izostao. On, doduše, nije bio izražen kao rivalitet između "Građanskog" i "Certisse" tridesetih godina, ali je svakako dovoljan da na stadion privuče veći broj gledatelja i da najstrastvenije među njima dodatno uznenimiri.

Kada je bilo očito da "Sloboda" kao sportsko društvo ne funkcioniра onako kako je to bilo zamišljeno, a zamišljeno je bilo tako da se u okviru društva afirmiraju sve njegove sekcije, nikako ne samo nogometna, skupina društvenih aktivista na čelu s Dragom Makirom osnovala je u svibnju 1950. godine Sportsko društvo "Mladost". U svojim počecima "Mladost" je imala odbojkašku, rukometnu, tenis i boksačku sekciju, da bi 1953. godine, između ostalih, bila pokrenuta i nogometna. Kako je "Mladost" bila vrlo često ime sportskih društava toga vremena, a sve veći dio njezina članstva više nije pripadao toj dobroj skupini, "Mladost" je 1954. godine promijenila ime u "Đakovački športski klub".

Nogometaši "ĐŠK-a" krenuli su od grupnog natjecanja, da bi potom bili članovi 1. nogometnog razreda u kojem su im protivnici bile momčadi iz Budrovaca, Čajkovaca, Krndije, Andrijevaca, Vrpolja, Strizivojne, Trnjana i drugih sela iz bliže i dalje đakovačke okolice. Nakon što je u napetoj završnici osvojio prvo mjesto u svojoj grupi, "ĐŠK" je u kvalifikacijama za ulazak u podsaveznu ligu bio bolji od "Bedema" iz Ivanjuka i "Slavije" iz Pleternice. No, u podsavezu se zadržao samo jednu sezonu, potom opet igrao u nižem rangu, ali ovoga puta sa objektivno vrlo dobrim momčadima iz Slavonskog Broda, Požege, Pleternice, Županje i drugih mjesta. Uslijedile su reorganizacije natjecanja u kojima krajem pedesetih godina "ĐŠK", ali i "Sloboda", nisu imali uspjeha. Godine 1958. ponovno su odigravali međusobne prvenstvene utakmice, ovoga puta kao članovi Osječke pokrajinske lige. "ĐŠK" će nakon samo godinu dana igranja ispasti iz pokrajinske lige i sljedeću godinu nastupati u I. B razredu ONP-a.

Kao drugoplasirana momčad u tom rangu "ĐŠK" je izborio kvalifikacije u kojima je bio bolji od osječkog "Dinama" i ponovno se plasirao u podsaveznu ligu. U prvoj utakmici u Osijeku rezultat je bio 4:4, dok je u Đakovu "ĐŠK" bio uverljivo bolji i pobijedio sa 8:1. Na taj način Đakovčani su po treći puta izborili pravo natjecanja u podsaveznoj ligi (1955., 1958. i 1961.). Najzaslužniji za taj uspjeh bili su, osim trenera Bogdana Mihajlovića, igrači: Josip Pejnović, Ivica Obrubić, Antun Skupnjak, Đuro Švaler, Stjepan Špoljar, Slavko Cerjan, Josip Perči, Josip Marković, Vlado Galović, Josip Belian, Ivica Rebić i Živko Vukadinović.

Sljedeća natjecateljska sezona pokazala je da grad Đakovo i ljubitelji sporta u njemu nisu puno profitirali činjenicom što su u podsaveznoj ligi imali dva predstavnika. I "Sloboda" i "ĐŠK" bili su tek prosječni klubovi jednoga uistinu ne previše kvalitetnog ranga takmičenja sa gotovo nikakvim izgledima da bi u dogledno vrijeme mogli postati članovi Slavonske zone. Upravo zbog toga, u nadi da će integriranjem ljudi i dobara biti stvoreni uvjeti za napredak nogometa u gradu, pokrenuta je inicijativa za fuziju "Slobode" i "ĐŠK-a". Sukladno duhu onoga vremena odlučujući činioci ove inicijative bili su Općinski odbor socijalističkog saveza i Savez organizacije za fizičku kulturu općine. Političari, kao uostalom i predstavnici obaju klubova, bili su suglasni oko toga kako je fuzija najbolje rješenje. No, kako ju u tijeku prvenstva nije bilo moguće provesti, odlučeno je da se slabije plasirani klub, a to je bio "ĐŠK", rasformira, a potom kolektivno pristupi drugom društvu, tj. "Slobodi".

"ĐŠK" je održao redovitu glavnu skupštinu 9. veljače na kojoj je, nakon izvješća o radu pojedinih sekcija, donesen zaključak o ukidanju društva. Samo dva dana kasnije, 11. veljače 1962. godine, svoju skupštinu je održala i "Sloboda". Na skupštini je donesen unaprijed dogovoren zaključak da se ime SD "Sloboda" zamijeni imenom SD "Jedinstvo". Dok se na ovoj sjednici raspravljalo o ustrojstvu i ciljevima novoga sportskog društva, te bili izabrani čelni ljudi pojedinih klupske sekcija, na zadnjoj sjednici "ĐŠK"-a rekapituliran je dotadašnji rad društva. U izješću o radu nogometne sekcije

rečeno je da su nogometaši od 1953. godine odigrali 319 utakmica. U 138 utakmica bili su bolji od svojih suparnika, izgubili su 137 utakmica, a 44 su odigrali neriješeno. Gol razlika bila je 828:760. Kroz prvu momčad "ĐŠK-a" prošao je 131 nogometaš. Najviše nastupa imali su: Ivo Obrubić (223), Stjepan Rechner (210), Slavko Cerjan (169), Ivan Birtić (164), Ivica Marković i Vlado Galović (163), Ivo Rebić (161), Mirko Šadl (115), Đuro Švaler (114), Mato Babić (103), Ivan Kovačević (100) itd.

"Sloboda", 1951. g.

Stoje: Zdravko Dragić, Stjepan Rechner, Stjepan Macanga, Željko Brod, Franjo Francetić, Josip Hager, Anton Drašković,

"Mladost", 1953. g.

Stoje: Stjepan Rechner, Josip Pinčar, Perica Milošević, Branko Brod, Vlado Gilman, Ivo Obrubić, Vukosav Malević, Vlado Andelić; čuće: Francika Matišić, Anton Drašković, Ivo Čajkovac

Diploma Josipu
Kadoviću za pet
godina aktivnog
igranja u "Slobodi"

Priznanje Pavu
Mandariću za deset
godina aktivnog
rada u društvu

Spomenica
Fiskulturnog
društva "Sloboda" iz

Plakat proslave peto godišnjice "DSK-a", 1955. g.

Plakat povodom proslave 15.-godišnjice "Slobode", 1960. g.

Značka "ĐŠK-a", 1950. g.

"ĐŠK", 1955. g.

Stoje: Stjepan Rechner, Zdravko Dragić, Vlado Galović, Petar Marković, Ivica Marković, Branko Brod, Ivica Obrubić, Kovačević;

"ĐŠK", oko 1960.

Stoje: Mile Jurjević, Vlado Galović, Ivo Obrubić, Pero Haramina, Stjepan Rechner, Ivo Rebić, Zvonko Haramina;
kleče: Mirko Šadi, Ivan Birtić, Ivo Herman, Milan Buruš

Nogometno igralište „Slobode“

Početak
18 sati

Dne
20. III.
1957.

SLOBODA - ĐŠK
(Dakovo) - (Dakovo)

Ulagane cijene : Tribine 50 stajanje 40 daci i vojnici 20

PREDIGRA:

I I I I
Odbor

Plakat za nogometnu utakmicu "Sloboda - ĐŠK", 1957. g.

SD "Jedinstvo" u vrijeme osnivanja imalo je 5 sekcija: nogometnu, plivačku, stolno-tenisku, boksačku i šahovsku. Nogometaši su bili najbrojniji i od njih se najviše očekivalo. Predsjednik nogometne sekcije bio je Ivan Pavić, potpredsjednik Stjepan Macanga, tajnik Ivan Japundžić, blagajnik Ivan Jović, a u odboru kluba bili su još i: Stjepan Rac, Ivan Bašić, Pavo Angenbrant, Bogdan Mihajlović, Stjepan Drašković, Stjepan Bašić, Ivo Predrijevac, Željko Brod...

Ubrzo nakon osnivanja izboreni su i prvi zapaženi rezultati. "Jedinstvo" je već tekuće sezone bilo prvak Osječkog nogometnog podsaveza i izborilo kvalifikacije za ulazak u Slavonsku zonu. U kvalifikacijama bili su bolji od "Sloge" iz Nove Gradiške i "Zvijezde" iz Kaptola i ostvarili jedan od glavnih ciljeva kluba – ulazak u viši rang natjecanja. Tom uspjehu najviše su doprinijeli Živko Vukadinović, Pero Selec, Stjepan Kurtz, Marko Matković, Drago Belavić, Slavko Cerjan, Josip Baličević, Vlado Galović, Ivo Herman, Pavo Mandarić, Josip Kadović, Rudika Francem (Đido), Rudika Fehir, Stjepan Lorbah i Marko Narančić.

Za prvotimcima nisu zaostajali ni juniori. U juniorskom prvenstvu podsaveza 1964. godine Đakovčani su bili najbolji i osvojili prvo mjesto, a potom i kup. I ne samo to. Čak pet igrača "Jedinstva" uvršteno je u najbolji sastav podsaveza, dok je vratar Drljepan postao članom omladinske reprezentacije Hrvatske. Boje "Jedinstva" branili su sljedeći juniorci: Josip Drljepan,

Antun Žitnjak, Drago Eberhardt, Zdravko Perić, Zvonko Dumenčić, Rudika Vidaković, Mirko Vidaković, Marijan Skender, Zdravko Špehar, Branko Špehar, Stjepan Belavić, Josip Đelagić, Stjepan Škrlin, Josip Pirš, Rudika Francem i Stjepan Lorbah. Treneri momčadi bili su Bogdan Mihajlović i Zdravko Dragić.

Kvalitetni rad s mlađim kategorijama u klubu dao je rezultate vrijedne pozornosti i potkraj šezdesetih i sredinom sedamdesetih godina. 1969. godine juniori "Jedinstva", kao najbolji amaterski juniorski sastav Slavonije, osvojili su u Zagrebu amatersko prvenstvo Hrvatske. U finalnom dijelu natjecanja Đakovčani su bili bolji od "Troglava" iz Livna, "Lokomotive" iz Rijeke i "Elektrostroja" iz Zagreba i potpuno zasluženu ponijeli epitet najbolje amaterske juniorske momčadi u Hrvatskoj.

Isti uspjeh juniori su ostvarili i 1974. godine nakon što su bili najbolji u juniorskem prvenstvu podravske skupine Slavonske zone. U utakmicama odigranim u Đakovu 29. i 30. lipnja 1974. godine đakovački juniori bili su bolji od "Dinare" iz Knina, "Rudara" iz Labina i "Varteksa" iz Varaždina i tako ponovno postali amaterskim prvacima Hrvatske. Momčad je vodio Ivo Herman, a u sezoni 1973.-1974. za juniore "Jedinstva" nastupali su: Luka Dilber, Josip Kovačić, Zvonko Baličević, Ivica Medvedarović, Zvonko Krizmanić, Miro Galić, Antun Francem, Čedo Maras, Pišta Rajš, Ivica Miler, Ante Duvnjak, Ivica Čačić, Zlatko Gavran, Željko Matić, Borislav Bijelić, Stanko Kuburić, i Miro Vodopija.

Seniori su najveći uspjeh postigli 1977. godine kada su postali prvaci podravske skupine

Juniori "Jedinstva", osvajači Kupa Slavonije i juniorskog prvenstva podsaveza, 1964. g.

Stoje: Rudika Vidaković, Stjepan Lorbah, Zvonko Dumenčić, Antun Žitnjak, Bogdan Mihajlović (trener), Josip Drljepan, Branko Špehar, Zdravko Perić, Drago Eberhardt; čuće: Stjepan Škrlin, Rudika Francem, Josip Pirš, Josip Đelagić, Marijan Skender, Zdravko Špehar, Stjepan Belavić, Mirko Vidaković

Juniori "Jedinstva", amaterski prvaci Hrvatske 1969. g.

Stoje: Mato Menalo, Željko Marković, Ivica Milanović, Nikola Vuletić, Ivica Lacković, Dražen Benke, Branko Đelagić, Branko Topuzović, Stjepan Katalenić, Verhas, Bogdan Mihajlović (trener); čuće: Matija Perić, Đuro Borozni, Ivica Jančula, Davor Matić, Ivica Jazbec, Josip Kristek

Juniori "Jedinstva" ponovno najbolji amaterski juniorski sastav u Hrvatskoj, 1974. g.

Stoje: Luka Dilber, Josip Kovačić, Zvonko Balitević, Ivica Medvedarović, Zvonko Krizmanić, Miro Galić, Ivo Herman (trener), Antun Francetić, Čedo Maras; Čuče: Pišta Rajš, Ivica Miler, Ante Duvnjak, Ivica Čačić, Zlatko Gavran, Željko Matić, Borislav Bijelić

Značka "Jedinstva",
1973. g.

NK "Jedinstvo", 1967. g.

Stoje: Vladimir Galović, Antun Žitnjak, Zdravko Špehar, Franjo Marijanović, Mirko Vidaković, Marko Matković,
Goran Svalina,

Jozo Drđepan, Ivan Glibanski (trener), Slavko Cerjan; Čuće: Stojan Jovanović, Stjepan Belavić, Josip Delagić, Marijan

NK "Jedinstvo", 1977. g.

Zvonko Gađpić, Zdravko Gać, Josip Kovačić, Ivan Lucijanić, Zvonko Gregić, Antun Francom, Šimo Živković, Luka
Matković,

Slavonske nogometne zone. U kvalifikacijama za ulazak u Hrvatsku ligu odigrali su dvije utakmice sa požeškom "Slavonijom", prvakom posavske skupine. U Požegi "Jedinstvo" je izgubilo sa 4:2, dok je u Đakovu rezultat bio 0:0. Na taj način "Slavonija" je izborila plasman u Hrvatsku ligu, a "Jedinstvo" ostalo igrati, i to godinama bez većeg uspjeha, u podravskoj skupini Slavonske zone. U kvalifikacijama trener Đakovčana Miroslav Petrović "Slavoniji" je suprotstavio sastav u kojemu su igrali: Franjo Žeželj, Franjo Verhas, Luka Dilber, Luka Matković, Zvonko Gregić, Šimo Živković, Ivan Lucijanić, Zvonko Gašpić, Zdravko Gajić, Josip Kovačić, Željko Kovačić,

Zdenko Gavran, Šćepo Vuinović, Željko Matić, Antun Francem, Milan Grgić...

Od kraja 80-ih godina "Jedinstvo" je u nekoliko navrata mijenjalo ime. Godine 1989. službeno ime kluba bilo je "Jedinstvo – RAD", 1992. "Đakovo – Energa", 1993. "Đakovo – Certissa", a od 1996. samo "Đakovo". Od sezone 1994./5. klub je nekoliko godina igrao u Drugoj HNL, što je ujedno i bio njegov najveći uspjeh. "Đakovo" je danas član Treće hrvatske lige "Istok".

Pred utakmicu 1/16 FINALA KUPA, "ĐAKOVO"- "RUEKA" (momčad "Đakova" u bijelim dresovima)

Stoje: Zoran Vinković (predstavnik kluba), Martin Knapić, Tomislav Bošković, Damijel Petrić, Mate Kelava, Mario Bojanović, Mato Bulut, Srećko Milić, Stjepan Begović, Zoran Penava (trener), Zvonko Đanić (fizioterapeut), Slaven Kvasnovsk; čuče: Tomislav Tadijan, Branko Delagić, Mario Baran, Domagoj Domjanović, Božo Kelava, Krstošlav Živković, Zlatko Kvasnovski, Darko Boban, Dalibor Dražetić

U ljetu 1968. godine, u okviru trgovačkog poduzeća "Trgopromet", osnovan je još jedan đakovački nogometni klub – "Trgovački". Klub su osnovali i u njemu nastupali mahom mlađi ljudi zaposleni u "Trgoprometu", a prve prvenstvene utakmice odigrali su u jesenskom dijelu prvenstva II. razreda općinske lige. U prvoj godini postojanja "Trgovački" je odigrao 10 prvenstvenih i tri prijateljske utakmice. Devet utakmica je pobijedio, dvije izgubio i dvije odigrao neriješeno. Jesenji dio prvenstva "Trgovački" je završio na prvom mjestu, a najzaslužniji za taj uspjeh bili su: Drago Miškovski, Vladimir Jurman, Antun Jurman, Božo Maras, Franjo Meder, Filip Hrgović, Josip Grbeša, Zvonko Tančik, Drago Eberhardt, Ivica Obrubuć, Ivica Vranaričić, Ivica

Lacković, Mirko Kladarić, Nikola Jurjević, Ivica Bogdanović, Franjo Grebenar, Zvonko Galić, Marko Birtić, Nikola Ogrebić i Zvonko Vuković.

Po završetku prvoga dijela prvenstva neki igrači prešli su u "Jedinstvo", jedan dio otišao je na odsluženje vojnog roka, a jedan na rad u inozemstvo. Kao posljedica takvog stanja došlo je do igračke, ali i organizacijske krize koju klub nije uspio prebroditi. Umjesto na prvom, kako je to bilo za očekivati, kraj prvenstva "Trgovački" je završio na 3. mjestu, odmah iza "Dinama" iz Tomašanaca i "Slavonije" iz Budrovaca. Završetak sezone 1968./69. ujedno je označio i prestanak rada jednog mladog nogometnog kolektiva koji se ugasio isto tako brzo i nenadano kako je i nastao.

NK "Trgovački", 1969. g.

Stoje: Zvonko Zorić, Zvonko Tančik, Marko Milošević, Antun Jurman, Josip Kovačević, Božo Maras, Željko Živković;

Unatoč nestanka "Trgovačkog" i sljedeće, 1970. godine, Đakovci su malo svoga predstavnika u najnižem rangu natjecanja. Bile su to "Dračice". Ako se i za jedan od nogometnih klubova koji su djelovali u Đakovu može reći da je bio "kvartovski", onda su to svakako bile NK "Dračice". S vremenom, boje kluba branili su i pojedinci iz drugih dijelova grada, ali su brojem uvek bili u velikoj manjini naspram "domicilnih" nogometara. Druga karakteristika kluba, koji je svoje zadnje utakmice odigrao 1988. go-

dine, bilo je odsustvo rezultatskih ambicija. U gotovo dva desetljeća djelovanja klub je stalno bio član Općinske lige, bilo njezine "Isto-čne" skupine, bilo njenog I. nogometnog razreda. Kraće vrijeme "Dračice" su imale i svoje igralište u Nazorovoj ulici (kod "Đođe"), a nastupali su i na igralištu "Jedinstva", na "Sjeveru", te jedno kraće vrijeme i u obližnjim Ivanovcima.

NK "Dračice", 1977. g.

Stoje: Mile Jukić, Drago Kajba, Miroslav Živaljić, Ante Barišić, Mato Đođo, Slavko Rajić, Drago Ivić, Zvonko Dugeč, Božo Mikić, Branko Čavala; čuče: Ivica Belvanović, Vitomir Paponja, Mile Čulibrk, Mirko Ćurić, Mirko Begonja, Miroslav Uzelac, Damir Iletić, Ante Šaravanja

Đakovačka "Croatia" jedan je od najdugovječnijih gradskih klubova. Osnovana je 1970. godina kao "Sloboda", da bi vrlo brzo, već nakon nekoliko mjeseci, početkom 1971. godine, promjenila ime u NK "Croatia". Ime "Croatia" klubu je dano pod utjecajem Hrvatskog proljeća i ono će, na ovaj ili onaj način, odrediti percepciju kluba sve do današnjih dana. Kao i nekada "Grđanski", i "Croatia" je bila klub nacionalno senzibiliziranih ljudi koji ne samo da su imali dovoljno smionosti klub nazvati nacionalnim imenom, već su imali i dovoljno hrabrosti da od imena "Croatia" ne odustanu tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina. Predsjednik kluba bio je Stjepan Šola, tajnik Rudika Fehir, a trener Pavle Šlajs. Među prvima boje "Croatie" branili

su: Mato Mikić, Nikola Jurjević, Rudolf Fehir, Miroslav Varžić, Vinko Ostojić, Ivica Tomšić, Drago Eberhardt, Franjo Klemen, Ivica Maričić, Šima Topalović, Alojz Baličević, Šćepo Vujičić, Miroslav Bešlić, Jozo Šutalo, Slavko Vukelić, Ivica Tomšić, Zdenko Raljević, Josip Ratinčević, Zvonko Tančik, Karla Pišl, Nikola Bulović, Đuro Begović, Josip Garvanović, Ivica Tokić, Ivica Gunić i drugi.

Suočeni s mnoštvom tehničkih problema, ponajprije neimanja vlastitog igrališta, "Croatia" je prošla sve rangove natjecanja, od općinske i regionalne lige u bivšoj državi, do Druge hrvatske lige. U drugoj polovici osamdesetih godina, u relativno kratkom periodu, "Croatia" je uspjela ostvariti uspjeh koji, barem do tada, nije ostvarilo puno klubova. Naime, klub je uspio "preskoč-

NK "Croatia", početak 70-ih

Stoje: Franjo Klemen, Josip Šimek, Slavko Vukelić, Zvonko Tančik, Ivica Tomšić, Šćepo Vujičić, Stipe Poljarević, Karla Pišl, Ivica Tokić, Josip Garvanović; čuće: Čedo Vitić, Mile Pandža, Ivica Hajnić, Ivica Tilman, Đuro Begović

NK "Croatia", 1991. g.

Stoje: Josip Garvanović (predsjednik), Tomo Babić (trener), Željko Penava, Ljubomir Čaleta, Zoran Penava, Slavko Drlo, Damir Išasegi, Antun Labak, Dražen Božić, Nikola Lulić, Duro Burek (direktor), Miljenko Maras (trener); čuće: Darko Verhas, Mato Ikić, Zoran Čakalić, Tomislav Šetka, Stjepan Eberhardt, Domagoj Ručević, Damir Čizmarević

iti" čak četiri stupnja natjecanja, da bi se 1991. godine plasirao u HNL "Istok". Iste godine osvojen je i Kup Slavonije i Baranje. Za ovaj uspjeh najzaslužnija je bila uprava kluba na čelu s Đurjom Burekom i Josipom Garvanovićem, te igrači Zoran i Željko Penava, Domagoj Ručević, Tomislav Šetka, Dražen Božić, Zoran Čakalić, Slavko Drlo, Damir Čizmarević, Darko Verhas, Stjepan Eberhardt, Mato Ikić, Ljubomir Čaleta, Damir Išasegi, Antun Labak i Nikola Lulić.

Počeci igranja u samostalnoj Hrvatskoj dali su naslutiti da bi "Croatia" mogla doći i do najvišeg ranga natjecanja. I to se umalo i dogodilo. Naime, nakon uvjerljivih igara i permanentno visokog plasmana u Drugoj hrvatskoj ligi "Istok", "Croatia" je 1997. godine konačno uspjela i osvojiti prvenstvo. Taj uspjeh, po nekimaj veći

u povijesti nogometa u Đakovu, ostvarili su: Neđad Džidić, Boris Grgić, Davor Crnov, Tihomir Bježančević, Ivica Jozinović, Ante Mikešić, Dar-

Značka "Croatie", oko 1975. g.

ko Verhas, Domagoj Verhas, Željko Vranješ, Damir Išasegi, Mario Prišć, Mehmed Ribić, Zoran Penava, Goran Duvnjak, Nedjeljko Mudnić, Ivan Lajtman, Tomislav Lajtman, Željko Goluža, Nedjeljko Matković, Alen Rajzl i Zoran Rubić.

U ponešto izmijenjenom, vjerojatno još jačem sastavu od ovoga kojega smo spomenuli,

Đakovčani su i u sezoni 1997./1998. pružili odlične partie i malo je nedostajalo pa da se plasiraju u kvalifikacije za ulazak u Prvu ligu. U samom finišu bolji od "Croatije" bili su "Cibalija" i "Belišće". Već sljedeće sezone "Croatia" će napustiti drugoligaško društvo, a za samo koju godinu završiti čak u Županijskoj ligi. Danas se klub natječe u Trećoj hrvatskoj ligi "Istok".

NK "Croatia", 2008. g.

Stoje: Branko Kovač (sportski direktor), Tihomir Češnik (trener), Davor Tančik, Josip Vranić, Mario Bojanović, Ivica Horvat,
Dino Prakalo, Goran Uzelac, Tomislav Šakota, Željko Goluža, Hrvoje Piplica, Hrvoje Radoš, Ivica Gavran, Krešimir Salomon

Odabrani izvori i literatura

Borislav Bijeliæ

Nogomet u Đakovu za vrijeme Drugog svjetskog rata,
Zbornik Muzeja Đakovštine, 8/2007.

Borislav Bijeliæ

Počeci igranja nogometa u Đakovu,
Scrinia slavonica, 8/2008. (u tisku)

Dragutin Kerže i Alan Kerže

Kuća osječko-baranjskog nogometa (1924.-2004.),
Osijek, 2005.

Krešimir Paviæ

Sport u Đakovu do I. svjetskog rata,
Povijest sporta, 80/1989.

Stjepan Rehner

Iz historije đakovačkog nogometa (feljton),
Đakovački list, 1961.

Stjepan Rechner

Pregled razvitka nogometnog sporta u Đakovu,
Povijest sporta, 13/1973.

Stjepan Rechner

"Sloboda" i "Đakovački šport klub" u sportskom životu Đakova
Povijest sporta, 80/1989.

Stjepan Rechner

U 26 godina 13 klubova,
Povijest sporta, 80/1989.

Zlata Živakoviæ-Kerž

Povijest nogometnih klubova u Đakovu (1910.-1941.),
Zbornik Muzeja Đakovštine, 6/2003.

xxx

5 godina svestrane sportske aktivnosti,
Đakovo, 1955.

xxx

50 godina nogometa u Slavoniji,
Osijek, 1956.

xxx

Knjiga blagajne SD "Certissa",
Muzej Đakovštine, Đakovo

xxx

Zapisnička knjiga Šport kluba "Građanski",
Muzej Đakovštine, Đakovo

xxx

Spomen-spis Sokolskog društva u Đakovu 1906 – 1926,
Đakovo, 1926.

xxx

Spomenspis Zagrebačkog nogometnog podsaveza,
Zagreb, 1929.

xxx

Sto godina nogometa u Hrvatskoj 1880 – 1980.,
Zagreb, 1983.

xxx

Arhiva Muzeja Đakovštine

Popis izložaka

1. HŠK "Orao", 1911., preslik fotografije, 50 x 34 cm
2. HNŠK "Viktorija", 1913., preslik razglednice, 50 x 32 cm
3. "Đakovački športski klub" – "ĐŠK", 1919., preslik fotografije, 50 x 32 cm
4. ŠK "Hajduk", oko 1925., preslik razglednice, 50 x 33,5 cm
5. "Obrtnički športski klub" – "OŠK", 1922., preslik razglednice, 50 x 31 cm
6. "Sokol", 1923., preslik fotografije, 50 x 34,5 cm
7. ŠK "Certissa", 1925., preslik fotografije, 50 x 36,5 cm
8. ŠK "Certissa", 1939., preslik fotografije, 50 x 31 cm
9. ŠK "Concordija", 1933., preslik fotografije, 50 x 33 cm
10. "Hrvatska radnička mladica" – "Mladica", 1934., preslik fotografije, 90 x 35 cm
11. ŠK "Građanski", 1931., preslik razglednice, 50 x 32 cm
12. ŠK Građanski", 1936., preslik fotografije, 50 x 34 cm
13. "Sloboda", 1945., preslik fotografije, 50 x 32 cm
14. "Sloboda", 1951., preslik fotografije, 50 x 31 cm
15. "Radnički", 1951., preslik fotografije, 50 x 37 cm
16. "Mladost", 1953., preslik fotografije, 50 x 32 cm
17. "ĐŠK", 1955., preslik fotografije, 50 x 31 cm
18. "ĐŠK", oko 1960., preslik fotografije, 50 x 31 cm
19. NK "Jedinstvo", 1967., preslik fotografije, 50 x 30 cm
20. NK "Jedinstvo", 1977., preslik fotografije, 50 x 29,5 cm
21. NK "Trgovački", 1969., preslik fotografije, 50 x 34,5 cm
22. NK "Dračice", 1976., preslik fotografije, 50 x 32 cm
23. NK "Croatia", 1972., preslik fotografije, 50 x 30 cm
24. NK "Croatia", 1991., preslik fotografije, 50 x 31 cm
25. Značka "Viktorije", 1914., tombak-emajl, 1 x 1,5 cm
26. Značka "Zrinski – Frankopana", 1914 ?, tombak-emajl, r 3 cm
27. Značka "ĐŠK-a", oko 1920., tombak-emajl, 1 x 1,5 cm
28. Značka "Hajduka", oko 1925., tombak-emajl, 1,5 x 2,5 cm
29. Značka "Hajduka", oko 1925., tombak-emajl, 1,5 x 2 cm
30. Značka "OŠK-a", 1921., tombak, 1,5 x 2,5 cm
31. Značka "Certisse", oko 1930., tombak-emajl, 1,5 x 2 cm
32. Značka "Concordije", 1933., tombak-emajl, 1,5x2,5 cm
33. Značka "Gradanskog", 1931., tombak-emajl, r 2 cm
34. Značka "Građanskog", oko 1937., tombak-emajl, r 2cm
35. Značka "Građanskog", 1941., tombak-emajl, 1,5x2 cm
36. Značka "Slobode", oko 1950., tombak-emajl, 1x1 cm

37. Značka "ĐŠK-a", 1955., tombak-emajl, 1,5x1 cm
38. Značka "ĐŠK-a", 1955., tombak-emajl, 1,5x1 cm
39. Značka "Jedinstva", 1974., tombak-emajl, 1x1,5 cm
40. Značka "Jedinstva" Đakovo, tombak-emajl, 1,5x2 cm
41. Značka "Jedinstva" Đakovo 1962-1982, tombak-emajl, r 1,5 cm
42. Značka "Croatie" Đakovo, oko 1975., tombak-emajl, 1x1 cm
43. Značka 10 godina "Croatie" Đakovo, tombak-emajl, 1981., 1x1,5 cm
44. Značka "Croatie" Đakovo, oko 1985., tombak-emajl, r 1,5 cm
45. Plaketa – "Hajduka", Zaslužnom igraču, tombak-emajl, 5,5x7,5 cm
46. Plaketa – "Građanskog", Zaslužnom športskom radniku, tombak-emajl, 6x7,5 cm
47. Plaketa – "Građanskog", Zaslužnom igraču, tombak-emajl, 5,5x7 cm
48. Plakat-"ĐŠK-a" priređuje proslavu 5-godišnjice postojanja, 59x84 cm
49. Plakat – Proslava 15-godišnjice "Slobode", 59x84 cm
50. Plakat – Proslava 10-godišnjice "ĐŠK-a", 60x84 cm
51. Plakat – SD "Radnički" priređuje zabavu, 42x60 cm
52. Plakat – Prijateljska utakmica "Sloboda" – "ĐŠK", 42x60 cm
53. Dopisnica "Certisse", 14x9 cm
54. Dopisnica "Građanskog", 14x9 cm
55. Dopisnica "Građanskog", 16,5x11,5
56. Dopisnica "Građanskog", 13,5x8,5
57. Poziv na veliku pokladnu zabavu "Građanskog", 14,5x9,5 cm
58. Pozivnica na proslavu 20 godina rada "Certisse", 16x9,5 cm
59. Molba za gradnju tribina, 34x21 cm
60. Dopis "Certisse" Zanatlijsko pripomoćnom društvu, 19x31 cm
61. Popis verificiranih igrača "Certisse", 22,5x29 cm
62. Dopis "Građanskog" HPD-u "Preradović", 22x28,5 cm
63. Čestitka "Hrvatskog građanskog šport kluba", 20x27 cm
64. Diploma HGŠK-a, 37x27 cm
65. Pehar darovan "Certissi" povodom 20 g. djelovanja, posrebreni mesingasti lim, v. 22 cm
66. Zapisnička knjiga "Građanskog" od 1936. g., 21x33 cm
67. Knjiga blagajne "Certisse" 1933.-1940., 24 x 28 cm
68. Iskaznica "ĐŠK-a", 12 x 9cm
69. Pečat "ĐŠK-a", r 3 cm
70. Članska karta "Slobode", 7 x 9,5 cm
71. Priznanje "Slobode", 30 x 21 cm
72. Diploma "Slobode", 29,5 x 22,5 cm
73. Spomenica "Slobode", 24,5 x 17,5 cm
74. Amblem "ĐŠK-a", platno, 11 x 7,5 cm
75. Kuverta "ĐŠK-a", 17,5 x 12,5 cm
76. Memorandum "ĐŠK-a", 20 x 29,5 cm

77. Pohvalnica ŠD-a "Mladost", 21 x 15,5 cm
78. Iskaznica "Orla", 13 x 8,5 cm
79. Iskaznica "Hajduka", 11 x 7 cm
80. Članarina "Hajduka", 10 x 4 cm
81. Ulaznica Đakovačkog športskog kluba "Sloga", 11 x 6,5 cm
82. Članska iskaznica "Dračica", 7,5 x 10 cm
83. Zastavica "Dračica", 7 x 12 cm
84. Pristupnica "Slobodi" iz 1971. g., 21 x 29,5 cm
85. Zastavica "ĐŠK-a", platno, 27 x 37 cm
86. Zastavica "Slobode", platno, 30 x 40 cm
87. Zastavica "Jedinstva", platno, 8 x 12 cm
88. Zastavica "Jedinstva", 1962.-1982., platno, 8 x 14,5 cm
89. Zastavica "Đakova", platno, 8 x 13,5 cm
90. Zastavica "Dračica", platno, 7 x 12 cm
91. Zastavica "Croatie", platno, 8 x 12 cm
92. Zastavica "Croatie", 1971.-1986., platno, 10 x 18 cm
93. Zastavica "Croatie" - 10. g., platno, 9 x 15 cm

U vrijeme priprema za postavljanje ove izložbe obratio sam se svima onima za koje sam mislio da bi mi na bilo koji način mogli pomoći oko obrade ove problematike. Odaziv je bio daleko iznad mojih najoptimističnijih očekivanja. Ustupanjem fotografija iz obiteljskih albuma, poklonom značaka, diploma, zahvalnica, iskaznica, plakata i drugih materijalnih svjedočanstava o nogometu u Đakovu znatan broj naših sugrađana, i ne samo njih, participirao je u postavljanju ove izložbe. Svima njima ovim putem najtoplje se zahvaljujem, a posebno: Aleksanderu Bellianu, Zvonku Benašiću, Josipu Češniku, Zvonku Draškoviću, Josipu Drljepanu, Josipu Đelagiću, Dragi Eberhardtu, Marijanu Fališevcu, Antunu Francemu, Franji Francemu, Rudiki Francemu, Vladimиру Geigeru, Ivici Guniću, Ivi Hermanu, Branislavu Iličinu, Vendelinu Japundžiću, Josipu Kadoviću, Slavici Kalman, Kati Kolić, Ivici Lackoviću, Ivici Lasiću, Pavi Mandariću, Valentinu Markovčiću, Ivanu Mesarošu, Zvonimiru Mikiću, Teu Niderleu, Branku Ostajmeru, Anti Periću, Miroslavu Petroviću, Zlatku Platužiću, Nadi Punda, Ivi Racu, Draženu Rechneru, Predragu Rechneru, Jakobu Tettmannu, Dubravki Vidaković, Rudiki Vidakoviću, Šćepi Vuinoviću i Živku Vukadinoviću.

Autor